

Avdeling for forskning og utviklingsarbeid

Svar på høring om revisjon av ph.d.-forskriften

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning ønsker å takke for muligheten til å gi innspill til utkastet til revisjon av forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved UiT, og til å melde inn forslag til nye endringer.

HSL-fakultetet har gjennomført en intern prosess der instituttene/sentrene har fått deltatt med skriftlige innspill til høringen. Disse har også vært lagt frem for ph.d.-utvalget for diskusjon. Vi har følgende innspill og kommentarer til høringen:

Til § 5. Innholdet i doktorgradsutdanninga, andre ledd, utkastet side 4: HSL-fakultetet mener at ordningen med prøveforelesning fortsatt har en sentral og er en viktig del av prøven for doktorgradsutdanningen og bør videreføres. Vi er altså ikke av den oppfatning at prøveforelesningen har mistet noe av sin relevans ved at færre doktorander gjør sin videre karriere i undervisningsstillinger innen academia. Å vise at man kan tilegne seg kunnskap gjennom prøveforelesningen med oppgitt tema, og ha evnen til å formidle denne, bør fortsatt være noe doktoranden prøves i for å oppnå kvalifikasjonen som forsker. Slik formidling er relevant i mange ulike yrker utenfor academia. Tema for prøveforelesninger ved vårt fakultet (og forsvar av avhandling i disputas), trekker ofte mye publikum; både fagfeller, kollegaer, og også folk utenfor academia. Prøveforelesningen fungerer her som en god formidlingskanal, samtidig som den er et etablert innslag i det seremonielle arrangementet med disputasen.

Dersom prøveforelesningen skulle vedtas tatt ut av doktorgradsprøven, bør en del om allmenn forskningsformidling tre inn som erstatning. For eksempel kan kandidaten få i oppgave å skrive en kronikk om egen forskning. Dette vil være gunstig for egen karriere, samt at kronikken kan publiseres i den hensikt å spre kunnskap om forskningsfeltet.

Til § 7. Søknaden, fjerde ledd, side 6: Forslaget om presisering av potensialet for innovasjon og/eller idear som kan kommersialiserast i prosjektbeskrivelsen og midtveisevaluering, vil gjelde svært få av ph.d.-prosjektene ved HSL-fakultetet, men forslaget støttes. Når det gjelder krav til databehandlingsplan i prosjektbeskrivelsen støttes også dette forslaget selv om listen over kravspesifikasjon til søknader samlet sett kan bli vel omfattende. Vi tenker at en databehandlingsplan gjerne må inngå som del av prosjektbeskrivelsen, men også kan integreres som del av den individuelle utdanningsplanen studenten skal sette opp i samråd med sine veiledere og få godkjent i forbindelse med fullføring av opptaket til ph.d.-programmet. ettersom innsamling av data skjer i prosjektperioden og datasettet ikke er ferdig definert i begynnelse av prosjektet, bør DHP kunne justeres underveis.

Åttende ledd, side 6: Forslag til ny tekst støttes og er allerede i tråd med rutinene ved HSL-fakultetet. Vi gjør tilsetning og opptak i samme prosess, noe som er tidsbesparende. I de tilfeller der prosjektet må revideres, gis

studenten en frist på én måned etter tilsetning til å levere revidert prosjektbeskrivelse og utdanningsplan. Disse skal settes opp i samråd med veileder(e). Deretter behandles et fullført opptak i ph.d.-utvalget.

Til § 11. Avtale, side 9: Fakultetets holdning til forslaget om forenkling av ph.d.-avtalen, er at gjeldende avtale fremstår som en ryddig og samlet oversikt over studentens, veilederens, og eventuelt den eksterne parts retter og plikter. Selv om deler av innholdet allerede inngår i opptaksbrevet eller i FS og til dels vises for studenten i Studentweb, er informasjonen spredt og ikke like tilgjengelig for veiledere eller ekstern part. Avtalen gir en tydelig binding om opptaket i forhold til det konkrete prosjektet og utdanningsplan i del A, som er viktig i saker som kan omfattes av § 24. *Frivillig avslutning* og § 5. *Tvungen avslutning*. HSL-fakultetet ønsker derfor å opprettholde dagens versjon av ph.d.-avtalen.

Til § 12. Studierett, andre ledd, side 10: Fakultetet støtter forslaget til forenkling av varslingsrutinen for utløp av studierett med at studenten får varsel semestret før studieretten går ut, fremfor ett år i forkant. Dette burde være uproblematisk all den tid studenten ved opptak er kjent med opprinnelig sluttdato, og har fått melding om beregnet ny sluttdato ved eventuelle forlengelser av studieretten basert på lovlige permisjoner og fravær.

Samtidig stiller vi oss litt undrende til at forskriften ikke pålegger studenten å ta noe av ansvaret for å opprettholde studieretten når den opprinnelige opptaksperioden er i ferd med å løpe ut. F.eks. gjennom å pålegge studenten en plikt til å ta kontakt med fakultetet med opplysninger som kan gi grunnlag for forlengelse av studieretten etter § 12, første ledd.

Det var tidligere viktig å ha korrekte opplysninger om studentens permisjoner og fravær for å kunne levere gode rapporter til DBH om studentens netto tid brukt på doktorgradsutdanningen. Fakultetet tok derfor ansvaret med å melde studenten dersom han/hun stod i fare for å miste studieretten i forhold til opprinnelig sluttdato. Samtidig brukte fakultetet anledningen til å be om opplysninger om eventuelle permisjoner, fravær eller andre aktiviteter utover doktorgradsarbeidet som berørte nettotida. Nå med KDs styringsbarometer om andelen fullførte studenter innen seks år etter opptak, og skifte av fokus fra netto til brutto tid brukt på studiene, åpner det opp for å kunne gi studenten plikt til å opplyse om forhold som gir rett til forlengelse etter § 12 (med mindre de to årene utover normert studieprogresjon skal tildeles flatt). For ph.d.-studenter i stipendiatstillinger ved UiT, har fakultetet rutiner for å motta meldinger fra enhetene om beregnet ny sluttdato med lønn i stillingen som gir forlengelse av studieretten etter § 12, mens det for andre ph.d.-studenter med f.eks. eksterne arbeidsgivere, ikke alltid meldes fra om slike forhold.

Forvaltningen av studierett har vært et tidkrevende arbeid ved fakultetet med opptil tre utgående meldinger om utløp av studierett til studenten: (1) melding om utløp av studierett ifht opprinnelig sluttdato; 2) melding om utløp av studierett ved beregnet ny sluttdato etter forlengelse jf. § 12; og 3) utløp av studierett etter forlengelse jf. fakultetets utfyllende regler til ph.d.-forskriftens § 12 for de som har hatt 3+2 år på programmet, men som er innvilget ytterligere forlengelse ved plan om ferdigstilling av avhandling innen rimelig tid (6 mnd). Justeringer i § 12 som kan gi besparelser i den administrative forvaltningen av studieretter på fakultetet, er velkomment.

Til § 13. Permisjon, fjerning av andre ledd og fotnote 2, side 10: HSL-fakultetet tar forslaget om fjerning av retten til å følge undervisning og til å kunne avlegge eksamen under foreldrepermisjon, til etterretning. Vi ønsker likevel å kommentere at det ved vårt fakultet tas ut endel foreldrepermisjoner under utdanningsløpet hos våre ph.d.-studentene, og at fjerning av muligheten til å følge undervisning og kunne ta eksamen under permisjonen, vil bidra til å øke bruttotiden for gjennomføring for våre kull.

Til § 16. Rettleiing, tiende ledd, side 12: Fakultetet støtter forslag om tillegget til veileders ansvar i også å gi karriereveiledning.

Til § 21. Offentleggjering av avhandlinga, femte ledd, side 14: Fakultetet støtter forslaget om mest mulig publisering som åpen tilgang til avhandlingen, forutsatt at disse kanalene er de beste og mest relevante for forskningen. Videre må det avklares hvem som skal ta kostnadene ved 'open access'-publisering.

Til § 22. Kvalitetssikring og rapportering forslag til nytt tredje ledd, side 14: Fakultetet tar til etterretning vedtaket i sak S 2/17 *Gjennomstrømming i ph.d.-studiet* der det blant annet ble vedtatt innføring av obligatorisk midtveisevaluering som tiltak. Fakultetet ønsker imidlertid å kommentere forslaget til rutinen om at minst *to* personer skal stå for evalueringen. Med mange små fagmiljøer ved fakultetets institutter/sentre, skaper dette bekymring for om vi vil ha nok fagpersoner (internt) for å gjennomføre midtveisevaluering for alle våre studenter (med opptak fra våren 2018), og videre; om gruppen fagpersoner som kan stille i en senere bedømmelseskomiteen vil gi nye utfordringer med hensyn til spørsmål om habilitet. I vurdering av habilitet erfarer vi allerede at det for noen fagmiljøer representerer en utfordring med å finne habile interne medlemmer til komiteer på grunn av små forskningsmiljøer/forskningsgrupper der ph.d.-studenten er inkludert i ulike typer samarbeid. Dersom flere fagfeller nå også skal delta i midtveiseevalueringer, vil utfordringene med inhabilitet for foreslåtte medlemmer til bedømmelseskomiteer, kunne øke ytterligere.

Forslaget om at midtveisevalueringen gjøres til et obligatorisk arbeidskrav i avhandlingsemnet (xxx-8900) er i tråd med emneforvaltning fra andre progresjonsnivåer, og støttes. Men med 14 ulike studieretninger til ph.d.-programmet i humaniora og samfunnsvitenskap, med 14 tilhørende emnekoder for avhandlingen og varsel om mulig nedleggelse av studieretningene, er det uklart for oss om gjeldende emnekoder for avhandlingen (og prøveforelesningen), vil videreføres eller erstattes av én felles emnekode for programmet. Dette er ett av spørsmålene fakultetet ønsker å få utredet som konsekvens ved en mulig nedleggelse av studieretningene. Vi har bedt om et møte med AFU (evt. UTA) om denne saken, men avventer fortsatt på svar.

Til § 31. Innstilling, femte ledd, side 19: Fakultetet støtter forslaget om at det bare er ved dissens eller ved enstemmig negativ innstilling, at kandidaten skal få fremme skriftlige merknader til innstillingen.

Til § 32. Handsaming av innstillinga, side 20: Fakultetet støtter forslag til endring om når det skal være behov for særskilt behandling av komiteens innstilling, med alternativ 2: Ved enstemmig konklusjon vil komiteens innstilling legges til grunn uten særskilt behandling, mens det ved dissens eller negativ konklusjon, vil innstillingen behandles særskilt.

Til § 35. Forsvar av avhandlinga, første ledd, side 21: Fakultetet foreslår at det åpnes for mulighet for lukket disputas med å legge til en snever unntaksregel i §35 som kan benyttes i særlige tilfeller. Bakgrunnen for forslaget er en konkret situasjon der en offentlig disputas pga. reelle trusler kan medføre fare for liv og helse for doktoranden eller hennes/hans informanter, enten i den aktuelle disputassituasjonen eller for de impliserte parter i ettertid på grunn av den informasjonen de har delt.

Phd-forskriften slår i § 35 fast: "Når doktoranden har halde prøveforelesinga og fått ho godkjend, skal han/ho forsvare avhandlinga i offentlig disputas. Tid og stad for disputasen skal offentliggjeras minst ti arbeidsdagar på førehand saman med opplysningar om korleis avhandlinga er offentliggjort."

Det er ikke noen unntak i denne ordlyden. Vi foreslår derfor følgende tillegg: «Kravet til offentlig disputas kan fravikes i særlig tilfeller og etter vedtak av rektor.»

Ny ordlyd vil da være: "Når doktoranden har halde prøveforelesinga og fått ho godkjend, skal han/ho forsvare avhandlinga i offentlig disputas. Tid og stad for disputasen skal offentliggjeras minst ti arbeidsdagar på

førehand saman med opplysningar om korleis avhandlinga er offentleggjort. Kravet til offentlig disputas kan fravikast i særlege tilfelle og etter vedtak av rektor."

Det nye forslaget vil også berøre også § 21. Offentliggjøring av avhandlinga.

Fjerde ledd, side 21: Fakultetet ønsker å gi tilbakemelding til fjerde ledd og erfaringene med omleggingen fra at første opponent presenterte kandidatens doktorgradsarbeid, til at doktoranden selv presenterer siktemålet og resultatene fra den vitenskapelige undersøkelsen. Fagmiljøene melder at det har gitt dårligere dynamikk mellom doktorandens presentasjon og den påfølgende opponeringen i forhold til den tidligere modellen med at denne presentasjonen ble ivaretatt av første opponent. Forrige modell slo også bedre an hos publikum. Forutsatt videreføring av dagens ordning med prøveforelesning, ber fakultetet om at det i forskriften åpnes opp for at enhetene kan velge mellom ny eller gamle modell i egne utfyllende regler.

Vennlig hilsen

Frode G. Larsen
konst. fakultetsdirektør

—

Olav Skare
seksjonsleder

—

Saksbehandler: rådgiver Mayvi B. Johansen